

In de vrijmaking der Kerk van tyrannieke hiërarchie, door den HEERE genadiglijk voortgeleid. Wij brengen den HEERE ootmoedig dank en lof voor de genade, dat Hij in de deformatie, aan welke wij mede schuldig staan, doordat wij niet eer en meer aan Zijn Woord ons onderwerpen, ons niet heeft verlaten, maar opgezocht, om ons tot vernieuwen terugkeer tot dat Woord te verwaardigen.

2. Deze vrijmaking der Kerk bracht ons in een veelomvattend conflict met hen, die ons, wegens onze weigering van de binding aan hun on-Schriftuurlijke leer- en tuchtbesluiten, gevonnist hebben „als manschen, die de Kerk van Christus wilden scheuren en valsche leer invoeren, welke vonnissen, nasprekend hetgeen in het Avondmaalsformulier wordt gezegd en zich grondend op wat in de K.O. (artt. 79 en 80) daaromtrent staat geschreven, volgens den letterlijken tekst inhouden, dat de gevonnisten, zoolang zij in zulke zonden blijven, geen deel in het rijk Gods hebben; waaruit voortvloeit, dat zij in allen arbeid van het koninkrijk Gods als mede-arbeiders zijn uitgesloten” (zoals uitspraak 5 van „Het Congres van Gereformeerden” op 30 Maart—1 April 1948 te Amersfoort bijeen, het formuleerde).

3. Na de vrijmaking der Kerk werd dit conflict ook ethisch van aard, ten eerste, „doordat de synodocratische Gereformeerden, teneinde de samenwerking in het niet-instituutkerkelijke te bewaren, enerzijds in woord en geschrift — tegenover ons — „betoogen, dat de bedoeling van hun vonnissen niet is de genoemde uitsluiting uit het rijk Gods, maar aan den anderen kant tegelijkertijd weigeren hun vonnissen, die in strijd zijn met hun beoogde bedoelingen, terug te nemen” (zoals uitspraak 6 van „Het Congres van Gereformeerden” te Amersfoort zegt); en in de tweede plaats, doordat zij heden tegenover „bezwaarden” in hun midden marchandeeren met de herhaaldelijk bezworen Goddelijke waarheden hunner leerbesluiten en de daaraan toch aanvankelijk verbonden dwangmaatregelen.

4. De reformatorische ontwikkeling van het gereformeerde leven, als vrucht van verlichtende leiding des Heiligen Geestes in alle waarheid, heeft ons leeren zien, dat het synodocratische geheel van denkbeelden, wat het politieke betreft neergelegd in het A.R. beginselprogramma, is samengesteld uit bepaalde theologisch-wetenschappelijke gedachtencomplexen, welke zich wezenlijk van Schrift en Belijdenis verwijderen, zoals, de gedachtenreeksen omtrent de verkiesing, het verbond, de belofte, de doop, de Kerk, de Kerkregering, de kerkelijke tucht, de functie van de Belijdenis der Kerk in het leven der geloovigen, de plaats van de Kerk in de samenleving, „de algemeene openbaring”, „de natuurlijke godskennis”, „de gemeene gratie”, de verhouding van de overheid tot de wet Gods, de „sovereiniteit in eigen kring”, „de eeuwige beginselen”, de taak der overheid ten aanzien van de bevordering van het rijk Gods (art. 36 Ned. Gel.) en met betrekking tot het geheele publieke leven. Met dat gansche complex als achtergrond en oorzaak van het bovengenoemde kerkelijke en ethische conflict zijn wij door de vrijmaking der Kerk in botsing gekomen.

5. Toen sommigen onder ons (soms in weerwil van de overtuiging, dat er door de valsche tucht met de boven aangewezen deformatiecomplexen als achtergrond, ten principale een kloof zonder brug was ontstaan, maar in de hoop toch een bespreking van de voorwaarden en grondslagen der samenwerking in de christelijke organisaties op gang te kunnen brengen) hier en daar, zoals te Berkel en Rodenrijs, Rotterdam-Delfshaven, Groningen, Den Haag, Middelstum, Sappemeer, Houwerzijl, hetzij de gevolgen van de gevde vonnissen, hetzij het ethisch conflict, hetzij een gedeelte van het politieke gedachtencomplex, of ook dat alles samen, onder de aandacht van de synodocratische leden en besturen der A.R. Kievereinigen wilden brengen, is slag op keer gebleken, dat deze, getrouw aan het parool van hun „leider” Schouten, elke serieuze bespreking en behandeling daarvan uiteindelijk ten eenenmale onmogelijk gemaakt hebben.

6. Bovendien is de weigering, de voorwaarden en grondslagen der samenwerking in christelijke organisaties in bespreking te nemen en te geven, geen plaatselijk incident gebleken, daar bij de behandeling van het conflict in de A.R. Kievereiniging te Berkel en Rodenrijs het CENTRAAL COMITÉ VAN ANTI-REVOLUTIONNAIRE KIEVERENIGINGEN het ethisch conflict met opzet buiten bespreking heeft gehouden, zoodat daarmee de partijleiding toen reeds voor heel de partij de fatale weigering heeft openbaar gemaakt.

Bewijzen daartoe geeft de brochure „Partij-orde of Heilige orde”¹⁾, waarin officiële stukken en besluiten zijn opgenomen.

7. Wij achten toen onze zaak, wat de A.R. partij betreft, beslist en hebben daarom niet gearzeld tot zelfstandige politieke formatie over te gaan. Daar wij getrouw wilden blijven aan het Woord en de Belijdenis inzake de voorwaarden en grondslagen der christelijke samenwerking, werden wij geïsoleerd door en van hen, die over de volle breedte van hun leven bleken en blijken te volharden in de deformatie, maar ook tegelijkertijd in de ruimte gezet, om onze politieke roeping overeenkomstig den eisch des HEEREN te volbrengen.

„Het Congres van Gereformeerden” wettigt zelfstandige politieke formatie in uitspraak 8, waar het heet: „Op meerdere plaatsen noopten deze moeilijkheden sommigen hunner reeds tot zelfstandige politieke formatie over te gaan”; terwijl uitspraak 11 praktisch ook toekomstige zelfstandige politieke organisaties niet in den weg wil staan, door er op te wijzen, dat „de leden van de Gereformeerde Kerken, die nog in de A.R. Partij georganiseerd zijn”, geroepen zijn in de plaatselijke kievereiniging „de bovengenoemde zaken onmiddellijk aan de orde te stellen”, ongeacht „het optreden van Congres en Werkcomité”.

8. Van overtuiging zijnde, dat de situatie, waarin wij verkeerden, volkomen duidelijk is, achten wij een samenspreking met het Centraal Comité van Antirevolutionnaire Kievereinigeningen, als door „Het Congres van Gereformeerden” op 30 Maart—1 April te Amersfoort bijeen” wordt bedoeld, overbodig. Mede gelet op de benauwende

verlegenheid van velen onzer, bij de jongste verkiezingen gebleken, is het uitkomen met een eigen getuigenis dringend geboden.

9. Want wij gelooven, dat in de vrijmaking der Kerk de HEERE ons den terugkeer tot het Woord en de Belijdenis heeft geschonken, om ook in het staatkundige leven van ons volk met Zijn Woord en de Belijdenis der Kerk als een EIGEN GETUIGENIS uit te komen. In de overtuiging, dat onze politieke vrijmaking ook een zaak van voortgaande reformatie van het geheele leven is, willen wij ons daarom niet langer binden aan de theologisch-wetenschappelijke gedachtencomplexen, onder 4 genoemd, noch aan het A.R. beginselprogramma. Ons ook in de politiek gebonden wetend aan onze GANSCH BELIDENIS („De Drie Formulieren van Eenigheid”), daar wij ons bij onze openbare belijdenis des geloofs voor heel ons leven aan de belijdenis der Kerk verbonden hebben, willen wij, alleen op dien grondslag staande, als Evangeliebelijders het Woord Gods uitdragen in het midden van ons volksleven, waarin het humanisme van allerlei schakeering den boventoon voert.

10. Ons bedoelen is niet een vast program voor jaren te ontwerpen, wat weer tot „principiële” verstarung leiden zou, maar wij willen in de concrete situaties van den dag, in welke de HEERE ons brengt, het antwoord uit Gods Woord zoeken voor onze levenshouding inzake de zoogenaamde actuele vragen, gelijk die er vandaag zijn, bijv. met betrekking tot het internationale (zoals de verhouding tot de Vereenigde Naties, een Westeuropese blok, het Communisme, het Amerikanisme), tot Nederlandsch Oost-Indië, tot het maatschappelijke (zoals de organisatie van het bedrijfsleven). Op deze wijze hopen wij de goede vrucht van den arbeid onzer geloovige vaders en voortrekkers, uit Gods genade gerijpt, en met name de Schriftuurlijke winst, welke Hij ons in de reformatorische worsteling en ontwikkeling der laatste decennia heeft geschonken, te verdisconteren.

11. Teneinde zoo onze roeping te vervullen, willen we komen tot een organisatorisch verband, mede als eisch van de huidige staatkundige constellatie, opdat wij ook door middel van afgevaardigden een eigen getuigenis doen hooren ter plaatse, waar dat behoort, in Raden, Staten en Kamers. Of de HEERE ons daartoe tijd en ruimte zal schenken, staat in Zijn vrijmacht.

12. Wij roepen dan ook allen, die in Kerk en politiek van boven-Schriftuurlijke bindingen en van on-Schriftuurlijke ideologieën zich met ons hebben vrijgemaakt en willen vrijmaken, op, om zich bij ons aan te sluiten. Laat ons den van God ons gegeven tijd niet misbruiken, door af te wachten, of door onderhandelen met hen, die zich van hun deformatiecomplexen leer- en tucht-complexen toch niet willen vrijmaken (gelijk zij tot heden hardnekkig bevesten hebben), en alzo niet tot onze positieve roeping in te gaan. Laten wij, nu de tijd voorts kort is, in deze laatste ure als één man staan, trouw aan het Woord van onzen God en aan de Belijdenis der Kerk, opdat wij het getuigenis mogen volgeindigen; het getuigenis, dat onder ons volk de beslissingen vóór of tegen den Christus openbaar maakt en dat dienstbaar is aan Zijn wederkomst op de wolken. Wiens komst ook onze politieke verlossing, ja al ons heil, volmaakt.

DE LANDELIJKE CONTACTRAAD

Ds F. A. DEN BOEFT te Groningen, 1e Voorz.
Ds JOH. FRANCKE te Rotterdam-W., 2de Voorz.
D. C. HAAK te Berkel (Z.-H.), Secretaris.
G. VINK te Rotterdam-Z., Penningmeester en Administrateur van het Contact-orgaan „ONS POLITEUMA”.

K. WIERENGA te Groningen.

De Landelijke Contactraad (Secretaris: D. C. Haak te Berkel, Z.-H.) zal gaarne contact opnemen met politieke verenigingen, comité's en ook met particulieren, die met bovenstaande verklarings instemmen.

Hij geeft een maandblad uit „ONS POLITEUMA”, het orgaan van den Contactraad. Abonnementsprijs f2.50 per jaar.

Manifest

Volgend manifest is uitgegaan:

Aan de Leden der Geref. Kerken (onderh. art. 31 K.O.) in de Gemeente 's-Gravenhage.

Manifest

Op 2 Juni 1948 is alhier de Geref. Nationale Kievereiniging „Schrift en Belijdenis” opgericht. Deze kievereiniging staat op den grondslag van Gods Woord en de belijdenis (vervat in de drie formulieren van Eenigheid) en heeft als doel de bevordering van de kennis der Schriftuurlijke waarheid voor en de invloed van die waarheid op het staatkundig leven.

Onderstaande personen zijn tot deze kievereiniging toegetreden omdat zij begeren het ambt, waarmede God hen uit genade heeft bekleed (mede-arbeider van God in Zijn Koninkrijk) in afhankelijkheid van hun Lastgever te aanvaarden en uit te oefenen. Zij hebben van hun ambtelijke positie kennis genomen, zoals dit in de Heilige Schrift wordt uitgedrukt en zij verstaan die waardigheid alleen te bezitten omdat Christus hen leden van Zijn Kerk, d.w.z. burgers van het Koninkrijk der hemelen heeft gemaakt. (Zie Phil. 3:20). Gode dankbaar voor die rijke gunst willen zij nu ook in het staatkundige leven door hun aan Gods Openbaring gehoorzamen arbeid de wederkomst van Christus helpen voorbereiden. De Schrift nasprekende, dat hun plaats en roeping in de Kerk geheel hun leven en al hun handelen moet beheerschen om de eenvoudige reden, dat daarmede hun houding tegenover God is bepaald, kunnen zij ter bevordering van de komst van het Koninkrijk Gods alleen eendrachtig samenwerken met hen, die de eenige ware gemeenschap onderhouden. Immers betekent volgens Schrift en Belijdenis het sluiten buiten de Kerk-gemeenschap het ontnemen van het burgerschapsrecht in het Koninkrijk der Hemelen, zoals in het gewone burgerlijke leven het ontnemen of niet-verleenen van het burgerschapsrecht ten gevolge heeft het niet mogen uitoefenen van de daaraan verbonden rechten. Vóór zij kunnen arbeiden in het Koninkrijk Gods in gemeenschap met hen, die zich daartoe aanmelden, zal eerst dat burgerschap door

het oefenen van kerkelijke gemeenschap moeten erkend zijn.

Zij roepen U op tot mede-arbeiden, opdat wij allen getrouw in onze roeping mogen zijn en mede door onzen arbeid Christus het Koninkrijk aan God den Vader kan overgeven.

De Geref. Nationale Kievereiniging „Schrift en Belijdenis” te 's-Gravenhage.

's-Gravenhage, 21 September 1948.

VITRINGA

UIT DE HISTORIE

over nut, noodzakelijkheid, gezag van Synoden VI

9. Wat moet nu de conclusie zijn? Vaartwel, Synoden? Weg er mee?

Neen, zegt Vitringa, dat zou ik niet willen en zoo bedoel ik het niet. Maar als men ter zijde stelt haar volstrekte noodzakelijkheid, dan raden toch het recht, de rede en de billijkheid haar beperkte noodzakelijkheid aan bij kerken, die onderling door uitwendige verbondenheid verenigd zijn. In 't algemeen bevelen wijze Christelijke wetten haar nuttigheid aan.

Immers in de eerste plaats bezitten de kerken van één volk, van één koninkrijk, van één gebied, die door 't aannemen van één en dezelfde geloofsbelijdenis gekomen zijn onder denzelfden regel van den godsdienst, zoodra het uitwendige verbond aangegaan en van staatswege bevestigd is, van dien tijd af die geloofsbelijdenis als zeker algemeen goed. Met het oog op dat algemeene goed staat het aan iedere kerk afzonderlijk zonder toestemming der andere kerken niet vrij, iets te bepalen of vast te stellen.

Daarom gebieden recht en rede, dat in moeilijke kwesties de broeders geraadpleegd worden, en dat om hen te kunnen raadplegen, de broeders bij elkaar geroepen worden om door hun beraadslagingen in de gemeene zaak te voorzien.

Zoolang de kerken in dat verbond begrepen zijn, is het ieders plicht, zoolang de storm woedt, de hand aan 't werk te slaan om toe te zien, dat het algemeen belang geen schade lijdt.

Indien er nu menschen of vergaderingen zijn, die deze gemeenschap willen opzeggen, dan staat zulks vrij; ofschoon het niet netjes (betamelijk of eervol) is, als geen zaak van groot gewicht hen daartoe beweegt. Maar stel nu eens, dat er zeer veel kerken worden gevonden die door geen enkel band van uitwendige vereniging onderling verbonden waren, maar toch dezelfde belijdenis des geloofs, denzelfden eredienst, dezelfde of nagenoeg dezelfde orde inzake den heiligen dienst hadden, dan zou niemand de inwendige en geestelijke gemeenschap tusschen deze kerken kunnen loochenen, welke is de ware gemeenschap van Christus' Rijk. Maar dan zouden zonder twijfel ook de billijkheid, de liefde en de wijze wetten gebieden om in het beslissen van geloofszaken van groot gewicht waarover geen zekerheid bestaat (zoo iets gaat toch allen aan) niet te verzuimen het inwinnen der meeningen van de andere kerken en van hun leeraren en ouderlingen. Aangezien er toch meer kracht en wijsheid gelegen is in den raad van meerdere leeraren en wijze mannen, en de voorbarigheid van het private oordeel aan de inwendige en geestelijke verbondenheid schade zou kunnen toebrengen.

Tot de wenschelijke en begeerlijke Christelijke goederen, zoo betoogt Vitringa even verder, behoort de eenheid der kerk. En op welke andere manier zou er voor die eenheid beter gezorgd kunnen worden dan door Synoden?

Er zijn immers vier mogelijkheden:

1e. of men stelt een of andere opperste rechtbank voor geloofszaken in, waarbij alle Christenen tot erkenning van het bindend gezag van dit tribunaal verplicht zijn. Dit is een uitvinding van de Roomsche politiek, met de vrijheid der kerken in scherp contrast;

2e. of de geloofsgeschillen worden beslecht door den Christelijken Vorst of de Christelijke Magistraat. Zoo moet het volgens de leerstellingen van Erasmus of Hobbes. Maar de vrome Christelijke Magistraten begripen zelf wel, dat zoodanig recht hun niet toekomt, en dat het niet bestaansbaar is met den aard van een Christelijke gemeenschap;

3e. of Synoden moeten samengeroepen worden, waar ervaren leeraren der kerk den zin der Heilige Schriften inzake 't geloof openleggen en verklaren;

4e. of alle godsdienstige geschillen moeten onbeslist en op hun beloop gelaten worden.

Dat laatste is beter, zegt iemand, want zoo wordt scheuring voorkomen.

P. D.

Indrukken van de Generale Synode I

Opzet van deze reeks.

Naar gewoonte van vele jaren willen we ook thans van de zittingen der synode enkele indrukken geven. „Indrukken”, meer niet. „Enkele” indrukken, want aan systeem is al evenmin te denken als aan volledigheid. Wat hier niet ter sprake komt, krijgt toch wel een beurt in het persverslag. Als ik in deze indrukken soms een bepaald onderwerp wel, en een ander niet ter sprake breng, zoek niemand daar een bewijs van meerdere of mindere belangstelling in. Soms wordt men gebonden